

Na 10-lecie PAUzy o 10-leciu Wrocławskiego Centrum Akademickiego

TADEUSZ LUTY
MACIEJ LITWIN

Dnia 1 października 2018 roku minie dziesięć lat od narodzin Wrocławskiego Centrum Akademickiego (WCA). Inicjatywa, o której mowa, jest jednym ze świadków nowej epoki w zarządzaniu polskimi miastami – epoki metropolizacji.

Dwie wyjątkowe dekady

Rok samorządowych wyborów na prezydentów to w wielu miastach w Polsce czas podsumowań. Podobnie jest we Wrocławiu, gdzie dobiega końca czwarta (i, jak wiemy, ostatnia) kadencja Prezydenta Rafała Dutkiewicza. Dla środowiska akademickiego szczególnie ważny w owych podsumowaniach jest następujący fakt: przez ostatnie 16 lat miejski samorząd i szkolnictwo wyższe weszły na drogę współpracy, której intensywność i zakres przeszły oczekiwania obu stron.

Jesienią 2002 roku po raz pierwszy mieszkańcy polskich miast wybrali swoich prezydentów w wyborach bezpośrednich. Ten ustrojowy fakt niemal zbiegł się z historycznym wydarzeniem, jakim było przystąpienie do wspólnego europejskiego rynku (2004). W krótkim czasie zmieniła się dynamika publicznej debaty: silny demokratyczny mandat (bezpośrednie wybory) nakładał zupełnie nowy rodzaj obowiązku politycznego na prezydentów, podczas gdy nowa sytuacja makroekonomiczna dawała niespotykane wcześniej możliwości sprawstwa. Władze polskich miast stanęły przed szansą na skok rozwojowy. I dobrze z niej skorzystały.

We Wrocławiu skala zmiany była szczególnie zaskakująca. Mało kto pamięta, że w roku 2002 bezrobocie w stolicy Dolnego Śląska wynosiło ponad 12 procent; miasto nie posiadało obwodnicy, nawet śródmiejskiej; stary port lotniczy obsługiwał połączenia w zaledwie kilku kierunkach. Sześć lat później stopa bezrobocia spadła do trzech i pół procenta, a gospodarka miasta rosła nawet o kilkanaście procent rocznie. W mniej niż dekadę w samych tylko usługach liczba miejsc pracy zakorzenionych w międzynarodowym obiegu biznesowym powiększyła się o ponad 30 tysięcy. Gwałtownie zmieniać zaczęły się gminy ościenne, a wiele z nich przeszło niemal całkowicie w sferę miejskiej dynamiki rozwoju. Wrocław, przez wiele lat po wojnie szukający swojej wyrazistej misji, stał się organizmem metropolitalnym.

Metropolitalna dynamika, metropolitalne rozwiązania

Nic dziwnego, że pod wpływem faktów społecznych i ekonomicznych ostatniego piętnastolecia znacząco zmieniły się zainteresowania samorządowych dyskusji. Skoro od kadencji 2002–2006 głównym hasłem samorządu stało się tworzenie miejsc pracy – czyli zadanie właściwe krajowemu poziomowi polityki – kolejne priorytety narzucały się same.

W istocie jednym z najważniejszych przejawów dojrzenia wrocławskiego samorządu stało się ukierunkowanie na współpracę z środowiskiem akademickim. Pierwszym, eksperymentalnym działaniem projektowym w tym obszarze było podjęcie w roku 2006 prac nad utworzeniem Wrocławskiego Centrum Badań EIT+ (który to projekt pewnie zasługuje na osobny artykuł). Drugim instytucjonalnym przejawem zwrotu, jaki się dokonał, w strategicznym zarządzaniu miastem, było powstanie w 2008 roku Wrocławskiego Centrum Akademickiego.

Warto wyjaśnić: polskie miasta zawsze współpracowały z środowiskiem akademickim, ale nigdy wcześniej nie robiły tego w sposób stały, w oparciu o dedykowane zasoby kadrowe oraz w warunkach eksperymentalnych, wychodząc od potrzeb biznesu i samorządu, a nie od katalogu zadań gminy, zawartego w aktach prawnych, określających pozycję miast w polskim ustroju.

Dlatego bez przesady można powiedzieć, że WCA to owoc wrocławskiej kultury eksperymentu, przejawiającej się tym razem jako instytucjonalne nowatorstwo.

Szybko też okazało się, że stworzenie stałej platformy współpracy miasta i samorządu nie będzie mogło skupić się tylko i wyłącznie na utylitarnych celach, wynikających z dominującej narracji politycznej, w której uczelniom przypisano rolę służebną wobec przemysłu. Poważne zaangażowanie w dialog z środowiskiem akademickim musi wiązać się z przyjęciem zróżnicowanego słowniczka współpracy, w którym praktyczne i oczekiwane przez pracodawców tematy spletają się z zagadnieniami, wokół których biznes przechodzi obojętnie, a które zdecydują o żywotności akademickiego krwioobiegu miasta w dłuższym czasie. ►

► Dlatego działania realizowane pod parasolem Wrocławskiego Centrum Akademickiego podpadają pod dwa odmienne, lecz związane ze sobą organicznie tytuły: rozwój rynku pracy we Wrocławiu oraz wsparcie talentów i kultury akademickiej.

Reforma szkolnictwa wyższego

O jakości oraz intensywności współpracy miast i uczelni decydują dziś przede wszystkim konkretne potrzeby oraz polityczna wizja. Ale stopniowo zmienia się także krajobraz regulacyjny, w którym planowane są działania. Bez wątplenia wejście w życie nowego prawa o szkolnictwie wyższym przyspieszy zawiązaną współpracę i prawdopodobnie poszerzy jej zakres. Czy jakość współpracy samorządu i uczelni stanie się nowym kryterium powodzenia zarówno miast, jak i ich uczelni? Wiele wskazuje na to, że może się tak stać – przynajmniej we Wrocławiu. Taka jest, w każdym razie, logika procesów

metropolizacyjnych, w których pewną rolę od 10 lat odgrywa Wrocławskie Centrum Akademickie.

Z pewnością jednak przyszłe modele współpracy będą nawiązywać do doświadczeń, które we Wrocławiu kojarzą się z konkretnym miejscem na mapie. Działalność Wrocławskiego Centrum Akademickiego od 2010 roku związana jest z kamienicą nr 13 na Wrocławskim Rynku. Tuż wrocławskiej nauki, liderzy środowiskowi, pracownicy naukowci, studenci, przedsiębiorcy, pracodawcy stanowią stałe grono rozmówców samorządowego zespołu. Spotkania i dyskusje pod Trzynastką w jakimś sensie wrosły w pejzaż widoczny z gabinetów wrocławskich rektorów i sporego grona wrocławskich przedsiębiorców.

I właśnie to świętujemy – że dobry pomysł sprzed 10 lat okazał się na tyle konkretny, by zaspokoić wiele rozwojowych potrzeb wrocławskiego styku uczelni, biznesu i samorządu, i na tyle ambitny, by wzbudzać dalszą potrzebę rozwoju.

TADEUSZ LUTY

MACIEJ LITWIN

PORTFEL DZIAŁAŃ WCA – HASŁOWY OPIS

WSPARCIE TALENTÓW I KULTURY AKADEMICKIEJ

- Powołanie i rozwój (od 2010) Akademii Młodych Uczonych i Artystów (AMUiA), znanej wrocławskiej publiczności (dzieciom i nauczycielom) m.in. za program „Język maszyn”, a środowisku akademickiemu za sprawą inicjatyw integrujących wybitnych naukowców młodego pokolenia z różnych dziedzin. Od roku 2016 Akademia jest afiliowana przy paneuropejskim stowarzyszeniu Academia Europaea.
- Kontynuacja i rozwój studenckiego programu stypendialnego finansowany przez Miasto Wrocław.
- Stypendia dla wybitnych doktorantów (sześć funduszy stypendialnych).
- Kontynuacja i rozwój Programu Visiting Professors, w ramach którego dofinansowywane są wizyty osobistości nauki na wrocławskich uczelniach.
- Wrocławskie Konferencje Naukowe (od 2016), czyli wsparcie dla organizatorów konferencji naukowych na wrocławskich uczelniach.
- Wrocławska Nagroda Naukowa, ustanowiona w roku 2016.

WSPARCIE PARTNERSTWA AKADEMICKO-BIZNESOWEGO

- Program wsparcia partnerstwa naukowo-biznesowego („Mozart”), dzięki któremu od 2012 roku ponad 150 projektów wrocławskich firm i pracowników naukowych wrocławskich uczelni uzyskało wsparcie finansowe na rozwój produktów i usług.
- Pilotażowa platforma wsparcia kompetencji studentów „Wrocławski Absolwent” (2010-2016).

PARTNERSTWO SAMORZĄDOWO-BIZNESOWO-AKADEMICKIE

- Przegląd szkolnictwa wyższego w rozwoju regionalnym, przeprowadzony we współpracy z OECD (2011–2013).
- Konsultacje z przedsiębiorcami i pracodawcami zainteresowanymi rozwojem współpracy z środowiskiem akademickim (w tym wsparcie kluczowych inwestycji koordynowanych przez miejskie jednostki).
- Kontynuacja ustanowionego w 2003 roku konkursu na najlepszą pracę magisterską w zakresie tematyki ochrony środowiska „Wrocławska Magnolia”.